

LEKTIONSUPPLÄGG OM SVERIGES MILJÖMÅL

1 BEGRÄNSAD KLIMATPÅVERKAN

Illustratör: Tobias Flygar

VÅR KLIMATSMARTA FESTMÅLTID

Maten vi äter har stor inverkan på klimatet. Vad bör vi tänka på för att laga mat som är bra ur ett klimatperspektiv? Låt eleverna undersöka det genom att ta fram en klimatsmart meny.

LÄRARINSTRUKTION

Denna uppgift är anpassad för årskurs 7–9 och kan kopplas till det centrala innehållet till fysik, geografi, kemi och hem- och konsumentkunskap.

Den kan med fördel användas som en ämnesövergripande uppgift. Arbetet med uppgiften kan delas upp i två delar. Dels är det jobbet med matsedeln och dels arbetet med att förankra matsedeln hos ansvariga för skolmatsedeln. En viktig del av arbetet är möjligheten att påverka skolans matsedel.

Dela in eleverna i grupper om tre. Varje grupp ska komponera en god, näringsrik och klimatsmart festmeny med tre rätter och dryck. Dela ut elevbladet som följer och låt eleverna diskutera och leta information. Eleverna kan leta på nätet eller gå till en affär. Ni kan också använda personal i skolmatsalen som resurspersoner här eller personer inom restaurangbranschen med erfarenhet av klimatsmart mat.

Tänk på: En del frågor kan man inte ge enkla, generella svar på – svaren kan variera beroende på omständigheterna. Se snarare uppgiften som inspiration till klassdiskussioner om matens påverkan, vilka matval vi tar i vardagen och varför.

MATFRÅGAN ÄR VIKTIG!

Mat är en otroligt laddad fråga, inte minst när frågan om att äta kött eller inte diskuteras.

Vi importerar 40 % av det vi äter i Sverige och maten står för 25 % av vår klimatpåverkan. Våra matvanor påverkar människor och djur både i Sverige i andra delar av världen.

I Sverige har vi ett miljömål, Begränsad klimatpåverkan, som strävar efter att halten av växthusgaser i atmosfären i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar ska stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig.

Miljömål: Begränsad klimatpåverkan

LÄRARBLAD

PRESENTATIONER OCH AVSLUT

- Grupperna presenterar muntligt sina menyer och hur de har resonerat kring sina val.
- Ta gärna upp några av diskussionsfrågorna nedan.
- Ett matråd på skolan med representanter från elever och personal kan vara ett sätt att påverka skollunchens innehåll så er skola blir mer klimatsmart! Där kan ni diskutera fram förslag för förändring av skolmaten så att den blir mer hållbar ur miljösynpunkt.

FÖRSLAG PÅ DISKUSSIONSFRÅGOR

- Hur många grupper valde kött? Vilka djur bidrar mest till utsläpp av växthusgaser? Vilka bidrar minst?
- Vilken typ av köttproduktion upptar mest åkermark? Varför är det ett problem ur miljösynpunkt?
- Var det någon av grupperna som valde en vegetarisk meny? Hur tänkte gruppen? Äter ni själva så hemma? Vad skulle kunna få er att äta mindre kött i vardagen?
- Med vilket färdmedel varorna transporterats är också avgörande. Flyg är ett sämre alternativ än båt. Vet ni hur maten ni inhandlat transporterats? Hur kan vi ta reda på det?
- Är det dyrare med klimatsmart mat? Finns det klimatmärkning för matvaror?
- Är ekologisk mat mer klimatsmart?
- Vi slänger stora mängder mat i Sverige vilket såklart är väldigt klimatdumt. Vad tror ni är anledningen?
- Vad menas med säsongsanpassad mat? Finns det någon fördel med det ur klimatsynpunkt?

CENTRALT INNEHÅLL I LÄROPLANEN SOM ANKNYTER TILL UPPGIFTEN

”Fysikaliska modeller för att beskriva och förklara jordens strålningsbalans, växthus-effekten och klimatförändringar.”
(Fy, åk 7–9)

”Klimatförändringar, olika förklaringar till dessa och vilka konsekvenser förändringarna kan få för människan, samhället och miljön i olika delar av världen.”(Ge, åk 7–9)

”Hur livsmedel och andra varor produceras och transporteras och hur de påverkar miljö och hälsa.” (HoK, åk 7–9)

”Kolatomens kretslopp.” och ”Människans användning av energi och naturresurser lokalt och globalt samt vad det innebär för en hållbar utveckling.” (Ke, åk 7–9)

Citaten är hämtade från kursplanerna i Lgr 11.

Miljömål: Begränsad klimatpåverkan

Var med och bidra till Sveriges miljöarbete. Detta lektionsupplägg berör det specifika miljömålet: Begränsad klimatpåverkan. Mer information om miljömålen hittar ni på www.sverigesmiljomal.se som Naturvårdsverket ansvarar för.

VÅR KLIMATSMARTA FESTMÅLTID

Maten vi äter har stor inverkan på klimatet. Vad bör vi tänka på för att laga mat som är bra ur ett klimatperspektiv? Låt eleverna undersöka det genom att ta fram en klimatsmart meny.

Hur kan ni laga en kalasmiddag som är god, ger energi och näring utan att fördärva eller använda onödigt mycket resurser här i Sverige eller någon annanstans på jorden?

1. Börja med att diskutera i gruppen vad ni tror påverkar vad ett livsmedel har för klimatpåverkan. Vad är viktigt att tänka på för att köpa mat som är så bra som möjligt ur ett klimatperspektiv? Sök information och anteckna.
2. Bestäm vad ni vill bjuda på till förrätt, varmrätt och dessert och vilken dryck ni vill ha. Använd gärna en kokbok eller sök på nätet efter recept.
3. Gör en noggrann inköpslista på alla ingredienser ni behöver för att laga maten.
4. Ta reda på var varorna ni behöver kommer ifrån vid denna tid på året, antingen genom att gå till en affär eller genom att söka på nätet. Går ni till en affär är ett tips att använda streckkoderna. När en vara kommer från Sverige inleds streckkoden med 73. Det finns också appar som kan användas för att scanna koderna och få fram vilket land varan har som ursprung.
5. När ni vet mer om varorna kan ni välja att ändra er festmåltid eller så är den bra som den är.
6. Skriv ner era argument för att berätta för de andra grupperna varför ni har valt de rätter och råvaror som ni gjort.

Presentera era menyer för varandra i klassen och diskutera dem ur ett klimatsmart perspektiv.

Tips: Vill ni använda era nya kunskaper? Ett matråd på skolan med representanter från elever och personal kan vara ett sätt att påverka skollunchens innehåll så er skola blir mer klimatsmart! Där kan ni diskutera fram förslag för förändring av skolmaten så att den blir mer hållbar ur miljösynpunkt!

Miljömål: Begränsad klimatpåverkan